

Nr 37

Av herrar **Rydén** och **Anderson** i Sundsvall, i anledning av *Kungl. Maj:ts framställning om anslag till Bidrag till internationell hjälpverksamhet.*

I tredje huvudtiteln redovisas regeringens förslag till Bidrag till internationell hjälpverksamhet. Innevarande budgetår har anslaget varit 8 900 000 kronor och nu föreslås en utökning till 20 875 000 kronor, varvid ökningarna skulle fördelas på följande sätt:

- | | |
|--|----------------|
| 1. Till Förenta Nationernas utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd och Förenta Nationernas särskilda fond | 11 000 000 kr. |
| 2. Förenta Nationernas barnfond (UNICEF) | 250 000 kr. |
| 3. Övrig internationell hjälpverksamhet | 675 000 kr. |

Utän tvekan råder nu en allmän enig uppfattning om betydelsen av ett utvidgat biståndsprogram till de underutvecklade länderna och därför måste regeringens förslag beträffande utökningen härav hälsas med stor tillfredsställelse.

Det synes oss, som om man inte utan vidare kan godkänna föredragandens bedömning av hur bidragen bör fördelas, när det säges att »detta bistånd bör, enligt den uppfattning som allmänt råder i Sverige, främst förmedlas genom Förenta Nationerna och dess organ».

En närmare diskussion av de olika vägarna för hjälpåtgärderna att höja levnadsstandarden i s. k. underutvecklade länder kan enligt vår mening ha sitt intresse. Hjälpen utgår huvudsakligen i form av:

1. Lån.
2. Kapitalhjälp utan återbetalningsskyldighet.
3. Utsändande av experter — s. k. tekniskt bistånd dels genom FN, dels separat genom enskilda stater.
4. Stipendier och ekonomiskt bistånd för studier i hjälplandet.

Den svenska hjälpverksamheten har bedrivits på alla dessa områden, främst genom FN. Det är emellertid naturligt att våra insatser på de två första områdena har varit av mycket blygsam natur jämfört med stormakternas ofantliga bidrag. Vad gäller utskickandet av teknisk och ekonomisk expertis och upplåtandet av platser vid svenska skolor, industrier och organisationer är resultatet svårare att kvalitativt mäta och den kvantitativa bedömningen tämligen intetsägande. Klart är dock att de svenska åtgär-

derna för att kunna göra sig gällande och vara till gagn måste inriktas på relativt begränsade områden. Det behövs en teoretisk bakgrund och en klar praktisk linje för vårt hjälpprogram. Detta är så mycket mer angeläget nu, då enighet råder om kraftiga höjningar av de svenska anslagen och över huvud taget om en utvidgning och intensifiering av stödaktionerna till och för de underutvecklade länderna. Erfarenheten har visat att utbytet av en planlös och slentrianmässig kapitalinpumpning är ringa. Forskningen och hjälpen med »know-how» är alltför sporadisk och oenhetlig. Nästan alla problemen är olösta trots det arbete som nedlägges av FN och andra organisationer, trots de väldiga programmen i främst amerikansk, brittisk och rysk regi.

Vad kan då åstadkommas med de mycket begränsade resurser, som Sverige kan ställa till förfogande? Hur skall vi fördela våra ansträngningar och på vilka punkter skall vi sätta in vår hjälp? Ekonomiskt framåtskridande är inte endast en fråga om tillförsel av kapital och uppbyggandet av industrianläggningar, utan det krävs en enhetlig, synkroniserad utveckling på alla samhällslivets sidor. Det är i mycket en mognadsprocess, en inställning och en idé. Det är på så många områden fråga om problem som länderna måste lösa själva och där man inte vill låta sig påverkas, t. ex. politiskt system, statsorganisation, religion, social struktur etc. Ändå är det möjligt att Sverige just skulle kunna ge sitt största bidrag på detta plan. Vår neutralitet, vår frihet från politiska ambitioner och vår demokratiska inställning är oundgängliga förutsättningar för att en inblandning i dylika (interna) angelägenheter skall accepteras. Denna vår goodwill bör utnyttjas. Det bör även ligga i vårt eget intresse att försöka ge andra stater den utformning, som vi anser vara riktig, att vara med och skapa fria demokratiska länder. Vi har dessutom all anledning att med vår stora utrikeshandel se de underutvecklade länderna som ännu outnyttjade exportmarknader; vi är betjänta av ökad goodwill. Vi tar dessa möjligheter bäst tillvara genom att bistå de underutvecklade länderna med fler experter, fler forskare, fler yrkeskunniga och genom att inbjuda fler från dessa länder att studera och arbeta i vårt eget land på vår bekostnad. Detta är ett arbete på lång sikt. De underutvecklade länderna behöver folk, som har tid att sätta sig in i deras svårigheter och förutsättningar, och detta kräver långa studier på platsen. De behöver skickligt folk, som kan inrikta sig både på ett praktiskt detaljarbete och på planering och administration i stort. De behöver alldeles särskilt unga människor som förutsättningslöst, frimodigt och med entusiasm kan angripa problemen grundligt och kunnigt.

Med hänvisning till vad ovan anförts bör det vara angeläget för vårt land att söka lämna direkt personell hjälp på vissa verksamhetsområden. Det krävs sålunda exempelvis både samhällsforskare och administratörer av olika slag, tekniker (ingenjörer av alla slag och arkitekter), företagsekonomer och lärare, kanske främst yrkeslärare inom olika grenar, samt exper-

ter på vårt organisationsväsen — alltifrån fackföreningsrörelse till hantverksorganisationer och Kooperation. Det bör också vara en naturlig och följdriktig åtgärd för vårt land att se till att de personer, som kan ifrågakomma för ett arbete i de underutvecklade länderna, tillförsäkras goda ekonomiska förmåner under arbetet samt att vederbörande efter återkomsten till hemlandet får tillgodoräkna sig dylik tjänst ur både befordrings- och pensionssynpunkt, så att inte de som åtager sig detta arbete blir sämre ställda än sina jämnåriga kamrater. Snarare borde utlandsarbetet betraktas såsom en särskild merit med hänsyn till att det ju gäller för vårt land att sedan också draga en bestående nytta av det arbete dessa personer utfört i det främmande landet.

Med hänvisning till vad som anförts härovan hemställer vi,

1) att för budgetåret 1959/60 det i tredje huvudtiteln föreslagna ökade anslaget till FN:s utvidgade verksamhet för tekniskt bistånd och till FN:s särskilda fond fastställs till 12 550 000 kronor och att samtidigt 3 000 000 kronor överföres till de under 3. »Övrig internationell hjälpverksamhet» punkterna b, c och d föreslagna åtgärderna, varigenom dessa anslag ökas från tillhoppa 2 450 000 kronor (300 000 + 1 750 000 + 400 000) till sammanlagt 5 450 000 kronor. Avsikten härmed är att vårt lands direkta verksamhet för tekniskt bistånd skall kunna bedrivas mer intensivt samt medge ett större antal bidrag, t. ex. i form av stipendier, och att vid sidan härav också ökade bidrag skall kunna ges till personer, som utses av underutvecklade länder för att i vårt land studera eller praktiskt följa arbetet vid svenska företag och yrkesskolor etc., samt

2) att Kungl. Maj:t måtte erhålla bemyndigande att ange fördelningen mellan

- a) Svenska institutets avdelning för svenskt tekniskt bistånd,
- b) Centralkommittén för svenskt tekniskt bistånd och
- c) annan direkt svensk hjälpverksamhet, främst Sveriges förenade studentkårer och Sveriges allmänna exportförening.

Stockholm den 21 januari 1959

Ebbe Rydén

John R. Anderson
